

СРПСКИ СИОН

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник : СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредник : САВА ПЕТРОВИЋ.

Број 1.

У НОВОМ САДУ 7. ЈАНУАРА 1891.

Год. I.

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА

Њ. СВ. СРПСКОГ ПАТРИЈАРХА ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА.

ГЕОРГИЈЕ

по божијој милости и вољи народа, православни Архијепископ Карловачки, Митрополит и Патрајарх српски, Његовог Цар. и Ап. краљ. Величанства ФРАНЦА ЈОСИФА I, прави тајни саветник, као и краљевско-српског ордена св. Саве првога Степена велико-кретник и т. д.

Пречасном свештенству обојега реда и побожном народу богоуханимим епархија: сремско-карловачке, шемшварске и горњо-карловачке, прелубезној пашви својој у духу апостолскоме, шаље срдачни поздрав и патријаршески благослов.

Мир божију! Христос се роди!

Бог је створио човека по образу и подобију своме: чиста, незлобива, блага, разумна, света и праведна. Овим прекрасним и божанственим својствима снабдевена, учинио га владоцем и господарем над свима другим створењима на земљи. Па да га учини савршено блажена и срећна, окружио га је са свима потребама, са свима наладама, које премудрост божија, по свемогућству своме створити можаше. — У рају, у месту свакога изобиља, у месту радости и задовољства, ништа првоме човеку није оскудевало, свега је изобилно, све је красно и добро било, да је потпуно срећан и блажен бити могао. За толику мно-

жину благиности божије, за толико блаженство, ништа друго Бог од њега није захтевао, него да га хвали и слави, и да не једе само од једнога запрећенога плода. Па да би Бог још већма човека утврдио, да не окуси од тога запрећенога плода, дао му је познати сва она съдства, која ће преступом ове заповести божије на себе навући.

Ко би рекао, и ко би и помислити могао, да би праотац наш Адам, толике милости божије заборавио, толика добра, толике сладости и красоте, оном горком и смртоносном плоду заповести, и себе свега онога пређашњег блаженства и среће лишио?

Али тако је, прелубезни моји! Ђаво,

враг, непријатељ и пакосник злобни и за-видљиви толикој срећи Адамовој, није хтео мировати, но превари Еву, слабији пол рода човеческог, а ова опет не даде мира Адаму, него га превари и наведе, да окуси од запрећенога плода и тако преступише божију заповест и изазваше противу себе правду божију, те бише не само израја истерани него и на вечиту пропаст осуђени, и то не само они, него и деца њихова, унучад и праунучад, па и све потомство њихово.

Да, тако је, а није могло друкчије ни бити, јер какво је семе, така је и биљка, какво је стабло, такав је и плод! Па пошто је само Адама и Еву Бог створио од којих су сви народи на земљи произишли; то је и сав род човечији, сви људи на земљи праотачком греху и вечној смрти подложни били. У таком грешном и жалосном стању налазаше се сав род човечији више хиљада година, па што се даље од корена удаљаваше, то све дубље и дубље падаше у разна безакоња, све то већма и већма ум затупљиваше, а безбожије и многобожије растјаше, и сви други гнусни и вредовити пороци земљом, или боље рећи људима овладаше. Нити их можаше страшни овај васионски потоп, нити пропаст Содоме и Гоморе у чувство привести и од пута безакоња одвратити. У таком страшном и очајања пуном стању налазаше се род човечији у време владавине Августа цара римског, нити му когод можаше помоћи, осим јединога свемогућег Бога и његовог милосрђа.

И заиста, Бог се смиловао на толику несрећу и толику пропаст човечију! те је послао свога јединца, да у телу човечијем, изведе људе из толике заблуде на пут правде и истицног богопоштовања, да им покаже опет прави пут, који води у бесмртије и вечни живот, и да за доста учини правди божијој за Адамов преступ и толика безакоња, која починише људи, приносећи сам себе на заклање и бесчасну смрт крсну, и чинећи људе од робова, синовима и наслеђницима славе божије.

Ето прељубезни моји, до чега нас је довео био преступ божије заповести пра-

оцем нашим Адамом учињени. Ето, како преступом његовим пређе осуда на све људе, а како напротив милосрђем божијим, праведна осуда ова, рођењем и смрћу сина божија упиштена, заглађена и оправдана би, и како њиме јединим оправдање живота у све људе и све потомство уђе.

„*Не бојте се! јер гле, јављам Вам радост велику, која ће бити свему народу. Јер Вам се данас роди Спас, који је Христос Господ у граду Давидову.*“ (Лука II. 10—11.) рекао је Анђео божији збуњеним и уплашеним пастирима витлејемским. — О! благо Вама пастирима витлејемским, који сте очима својима видели славу божију, видели рођеног јединца, сина божијег! Заиста је радост Ваша неописана бити морала!

Но и ми, прељубезни моји, и ми не мањи узрок имамо радовати се рођењу Христовом, јер „*и биће радост ова свему народу*“, рекао је Анђео божији пастирима витлејемским. И заиста. Куда ћемо веће радости, него кад нам на смрт осуђенима дође избавитељ, који скида с нас Адамове окове, који нас од робова прави синовима божијим и наслеђницима царства небеснога. О да неисказана милосрђа божија! О да превелике наше радости! О да превелика за нас данас празника и свечаности! Рођењем Христовим измири се Бог са свима људма, измири се Створитељ са створењем својим, измири се Господ са робом, и не само да се измири с њиме, него га је још и посинио и учинио наслеђником свеколике славе своје.

Лик Анђеоски видећи чудно рођење сина Божија и избавитеља рода човечијег са неизреченом радошћу певаше: „*Слава на висини Богу, и на земљи мир, међу људма добра воља*“. (Лука II. 14.) Ходите благословени Хришћани и духовна децо моја, да и ми одамо славу свевишњему Богу, и да се духовно радујемо данас! Он преблаг хоће, да буде мир на земљи, да буде добра воља, да буде благослов међу нама, т. ј. хоће да прогнамо од нас и између нас, сваку злобу, сваку увреду и злу вољу; хоће да један другом опростимо све увреде као што је и он нама

свима опростио. — Нека нам није, нека нам не буде никаква жртва тако велика и скупа, да ју не би могли на олтар мира и међусобног благоволења принети, као што је он највеће и најмилије своје, јединца свога за нас на жртву принео. —

Следујмо усрдно ономе Анђеоском гласу: „*Слава на висини Богу и на земљи мир, међу људма добра воља*“. Обновимо онај красан, на овој Анђеоској песми основани хришћански и наших праотаца обичај, љубимо друг друга, где се састанемо и сугитнемо говорећи: „*Мир божији, Христос се роди!*“ Ти увређени пријатељу, иди к ономе који те је увредио, загрли га и реци му: „*Мир божији, Христос се роди!*“ Ти вредитељу, похитај увређеноме брату и пријатељу, реци му: „*Мир божији, Христос се роди!*“ Опрости ми брате, Бога ради, рођенога данас Христа ради! Дај мира и спокојства души мојој, дај ми радости болноме срцу, дај да се радујемо данас рођењу Спаситеља нашег, да се радујемо општем рода човечијег спасењу!

Ви старешине, Ви поглавари светски

и духовни, Ви очеви и матере, претходите потчињенима Вашима, домаћима и децици Вашој добрим и лепим овим хришћанским примером; иштите од свакога мира и благоволења, да буде данас радост ваша општа и савршена! Не будите више робови: злобе, зависти, пакости и увреде. Будите слободни, будите синови божији и наслеђници божији! Јер само тако ћемо достојно празновати рођење Спаса нашег Исуса Христа! Само тако ћемо прославити Бога, и само тако биће радост наша савршена и Богу угодна, а душама нашим од праве и велике користи!

Мир дакле божији нека буде старима и младима, малима и великима, мир родитељима и деци, мир Господарима и слугама, мир поглаварима и потчињенима, мир здравима и болеснима, мир и благослов божији нека буде са свима вама Амин!

У Карловцима, 1890. године од рођења Христова, а патријаршествовања нашег прве.

Горе поменути смирени Патријарх
ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ.

СВЕТИ ЈОВАН КРСТИТЕЉ.

Из писама преосвећеног Јеремије, бившег епископа Нижегородскога.

С РУСКОГ ПРЕВЕО:

Лука Поповић, парох панчевачки.

ПИСМО I.

О томе, какви су празници установљени св. црквом у част св. Јована претече и

Крститеља Христова.

После двапест великих господских празника свете православне цркве, посветимо неколико речи ономе на земљи рођеноме, који после Господа нашег Исуса Христа после пресвете Матере Његове, Госпође Богородице прво место заузима, од кога нема бољег и поштовања достојнијег међу свима земнородним, по речима самог Господа а који је, као што га сама света црква назива „и анђео, и апостол, и мученик, и пророк, и свештеник и друг Христов, и печат пророка, и посредник старе и нове благодати, и међу рођенима најиречаснији, и

светли Слова глас,“ т. ј. светоме, великоме Јовану претечи Христову.

Ваистину је велики у цркви божијој Јован, јер ни о коме, осим Господа Исуса Христа и Његове преблагословене Матере, није предсказано за неколико векова до рођења, као о њему. Пророк Исаија овако говораше: *утешајте, утешајте људи мој. . . Глас копиоцагау въ пустыни: уготовајте путъ Господень, правы сотворите стези Бога нашегъ (40, 1).* Тај је глас, свети Јован Претеча (Мат, 3, 3). Пророк Малахија навештава од лица Господа Бога: *се азъ посылаю Ангела Моего, и призритъ на путъ предъ лицемъ Моимъ (3, 1).* Анђео је тај свети Јован претеча Христов (Мат, 11, 10).

Ваистину је велики Јован. Осим Гос-

пода Исуса Хрисча и Преблагословене Матере Његове, ни чије се више зачеће и рођење не светкује, само Јованово. Зачеће св. Јована светкује св. црква 23. септембра, и ево како му поје: *Веселѣтса тварь въ зачатїи твоэмъ прроче ѿ пртече, крстителю Іwannе: Бжтвенное твоє рождєніе предзнаменуетъ намъ Влчнее ржтвѣ. Блгобстрєенный свѣтїльникъ прїосвѣщагw свѣта. Женѣхъ дрѣгъ, сннца славы великїи свѣтонѣсѣцъ, живекїи гласъ Бжїа Слово, пртеча прїшествїа Гдна, Англаскїмъ прїглашенїемъ нїнѣ зачинѣтса. Веселѣтса свѣтаw Захарїа великїи со славною Слсавѣтою сопржнїцею, достѣиw зачинѣюще Іwannа Пртечѣ, егѣже Архѣгелъ блговѣстї рѣдѣсѣ, ѿ человекѣцъ достодѣлнѣw почтїмъ, ѿкw тайннїка вѣгтї.*

Рођење св. Јована претече Христова, светкује света црква 24.ог јуна, и ево како му поје: *Днєсь гласъ Слово, гласъ за невѣрїе держїмїи, разрѣшѣтѣ ѳтечь, ѿ Црквѣн ѿвалѣтѣ блгочѣдїе, собзы непѣдствїа разрѣшѣла мѣтернї: свѣтїльникъ свѣта предградѣтѣ, зарѣ сннца правды возвѣщѣтѣ прїшествїе, въ создѣніе всѣхъ и снїе дшнъ нѣннхъ. Бжїю Слово Хотѣнѣ ѿ Дѣв родїтїсѣ, Англѣ ѿ старчєскнхъ чрєсѣз прїосхѣдїтѣ, великїи въ рождєннхъ женѣмї и пррѣквѣхъ превѣшнїи. Ивїсѣ днєсѣ великїи Пртеча ѿ непѣднхъ лѣжєснъ Слсавѣтї прїзшѣдѣ вѣлїи всѣхъ пррѣквѣхъ пррѣкѣ. Покалїе свѣрзєса твоїмъ рождєствѣмъ, пртече и проповѣднїче. Ткї во єдїнѣхъ проповѣдалѣ єсн, взывѣлѣ: покаятєса: Цртѣо Нѣное прївѣїжїсѣ.*

И исток и запад славе и светкују рођење светог Јована претече. И ево како западни учитељ, блажени Августин, беседоваше на дан празника рођења Јованова: „Данас светкујемо ми, вазљубљена браћо, рођење светог Јована. Така се част не указује ни једноме од светитеља... О величини Јовановој, засведочио је сам Спаситељ наш... Он прєвасходи све, над свїма има првенства; сваки, који је од жєне рођєн, нїжї је од Јована.“

„Каже ли ко год, ако је Јован виши од свїју који су од жєне рођєни, то је ли он виши и од Спаситеља? Да не буде тако! Јован је син жєне: Христос Син Дѣвє. Рођење Господа само се с тога упоређује с рођењем Јовановим, да би се

Господ у упоређењу с човеком јавио не страним природи човечијој... Јован је човек, а Христос Бог. Да се понизи човек, Јован се родио када дани постају краћи; да се узвелича Бог, Христос се родио, када дани стадоше растети. Ето велике тајне: за то и светкујемо рођење Јованово, као и рођење Ис. Христово, јер је једно и друго рођење тајна: једно тајна — понижења, друго — тајна узвишења нашег. И тако умалисмо се у човеку, да би се увеличали у Богу: понизисмо се у себи самим, да се у њему узвисимо. Нека се умири и стиша човечија гордост, нека се вазвелича божије милосрђе.

Ономе приличи да расте, нама да се понижујемо. Та се тајна открила и у страдању обојице. Да би се понизио човек, одсекоше Јовану главу, да би се вазвеличао Бог — приковаше Исуса на дрво“...

„И тако, наставља блажени Августин, ако жєлимо овај свети дан светковати, не само у телесној већ и у духовној радости, приправљајмо се колико год можемо, да срца наша отворимо милостињи и да очувамо мира са свїма. Само тако ћемо добити и измолити од Јована оно, што га будемо молили, ако увиди, да му празновање обављамо у миру, уздржању и непорочности.“

Да нам поклони ово Господ Исус Христос, који живи с Оцем и Светим Духом и који царује у векове!

ПИСМО II.

Осим празника зачећа и рођења светог Јована Крститеља, светкује света православна црква 7.-ог јануара, *Сабор Јована Крститеља*; 29.-ог августа, *Усековање главе Јованове*; 24.-ог фебруара *I. и II. обрећење главе Јов. Кр.* Ни један од светитеља божијих не светкује се толико, као св. Јован. Да проговоримо о овим празницима.

1.) На дан Сабора св. Јована Крститеља, света црква нарочито поје крштење Господа нашег Исуса Христа од Јована, по том и Крститеља. *Во плѣти свѣтїлнїче, Пртече Сїсови, прозавѣнїе непѣднѣ дрѣже сѣцагw ѿ Дѣв, Слѣже взыгрѣнїи ко ѳтрѣвѣ поклонїсѣ єсн и крстїлѣ єсн въ водахъ Јорданскнхъ: Свѣдѣ молї, мѣлїсѣ, пррѣче, вѣдѣннхъ ѿвѣжѣ-*

ти треволнѣній. Бѣзъ Слова, ѡбвѣса пѣтїю рѣдѣ челоуѣческомѣ, стоѣше крѣтитиса во Јорданѣ и глаголаше къ Немѣ Прѣтеча: какѣ прострѣ рѣкѣ и прикоснѣса верѣсѣ державцагѣ вѣсѣческаѣ; Аще и ѡ Мрїи, но вѣмъ Тѣ Бѣа превѣчнаго, по землїи ходиши пѣвѣдемъ и ѡ сѣрафїмъ, и равъ Блѣсѣ вѣщати не надѣишася: непостижиме Гдїи, слава Тѣвѣ.

Вѣлимъ гласомъ къ пѣстїни вопїетъ Прѣтеча: Хрѣтѣ оуготѣвайте пѣтїи и стезїи Бѣсѣ нашемѣ правы содѣлайте. Стезїи предѣготѣвнѣзъ Гдїи, шѣствовалъ єси предъ лицемъ Свѣтѣ, прѣроче, ѡкѣ свѣтїлннѣкѣ во вѣсѣмъ ѡблѣтїи славѣ ѡче сїанїе, ѡблѣшесѣ пѣтїю насѣ радїи, показѣласѣ єси вѣсѣмъ ѡблѣтїишїи. Возсїалъ єси ѡкѣ оугро, правды санце возвѣщѣла сѣнимъ во тѣмѣ, вѣсѣмъ во сїнїа тѣмъ вѣлѣзѣ єси проповѣдннѣкѣ и прѣтеча, и вѣсѣмъ глаголаалъ єси: ко Хрѣтѣ пристѣпнїте вѣрою и сїсѣтесѣ.

2.) Страшне и одвратне сѣ околности усечења главе светог Јована претече Христова: „Свето Евангелїе, вели свети Јован Златоустїи, прича нам о злу делу Иродову, о беснїлу жене, о безумном весељу мужа, о безбожннѣком пїру, о беззаконом дару, а преступном грешном делу и о погребу часног тела. Страх ме хвата, вазљубљени моїи, кад представим и замислим себи извршено дело Иродово. . . Стїдно је и говорити, а стїдно и не говорити о извршеном убијству.“

Света црква, проклињуѣи Ирода слави Јована: Рождествѣ сотворѣемѣ везствѣнагѣ Ирода, свѣрннѣмъ пласавннѣцѣ ѡсполнѣшесѣ сложенїе клѣтѣмъ: Прѣтеча во глава ѡсѣкннѣсѣ, ѡкѣ снѣдѣ ношѣшесѣ на влѣдѣ возлежѣщнѣмъ. Ѣ пїрѣ мѣрзкїи, непреподѣвна дѣанїа и оубїйства ѡсполнѣ! Но мнѣ Врѣтїтеле, ѡкѣ вѣз рождѣннѣмъ женѣмъ вольша, достѣннѣмъ чѣстїце оублажѣемъ. Прѣроче Бжїи и Прѣтече вѣтїи! ѡсѣченнѣи вѣкѣшей твоѣи главѣкѣ землю ѡскѣтїлѣзѣ єси и веззакѣннѣа потрѣвїлѣзѣ єси, ѡкѣ предстоѣлѣ прѣстоѣлѣ Пѣвнѣагѣ Прѣа Хрѣтѣа, Тогѣ молїи помїловати дѣшы нашѣ.

3.) Чудно обретење главе Јована Крстїтелеѣ светкује света црква (прво и друго) 24-ог фебруара и (треће) 25.-ог маја, појуѣи: Ѣ землїи возсїавннѣи Прѣтеча глава, лѣчнї ѡспїсѣагѣ нѣтаѣннѣа вѣкрннѣмъ ѡсѣкленнїи: свнѣше совнѣрѣетъ мнѣжѣство ѡгѣлѣз, дѣлѣ же созывѣетъ челоуѣчѣскїи рѣдѣ, єдннѣногласнѣю возсїавннѣи славѣ Хрѣтѣ Бѣсѣ. Прѣроче Бжїи и Прѣтече вѣтїи, главѣ твоѣи, ѡкѣ шнѣпокѣ сѣїеннѣишїи ѡ землїи ѡврѣтнѣше ѡсѣкленнѣа везгѣдѣ прїемлемъ: ѡво пѣкннѣ, ѡкѣже прѣжде вѣз мїркѣ проповѣдѣши покѣаннїе. (Фебр 24.) Ѣкѣ вѣжтѣвннѣе сокровннѣе, сокровннѣе вѣз землїи Хрѣтѣсѣ ѡкрннѣ главѣ твоѣи намъ, Прѣроче Прѣтече: вѣннѣ оубѣ сожѣдѣшесѣ вѣз ѣа ѡврѣтннѣе, пѣсннѣмнѣ Бѣогласннѣемнѣи Спаса воспїоимъ, сїсѣаюца насѣ ѡ тѣннѣа мѣтѣвннѣи твоїмнѣ. (25. маја.)

(Свршннѣе се.)

ОПРОШТАЈНА РЕЧ

коју је говорио у Старом Футогу 25. нов. 1890 парох Старо-Футошки Милош М. Папић,

полазећи у Жабалъ, где је за прошу изабран.

Шест година и пет месеца протекло је већ, како ја овде свештеничѣ дужности обављам. И за то време имао сам прилике и ја упознати вас, а и ви мене, јер шест година нису шест дана.

Сад је пак дошло време, да се ја од вас растајем, јер вољом Божїом и вољом народа и свештѣнства општине и протопопнїјата Жабалског враћам се ја у оно место, одакле сам дошао; враћам се тамо, да заузмем прѣтпрѣзвнѣтерско званнѣе, које ми је поверење народа и свештѣнства подарило, а власт, одобравѣјуѣи во-

љу ннѣхову, прогласила ме достѣннѣм тога. И за те, пре него што бнѣ се растаѣ од вас и овога места, где сам пуних шест година и пет месеца као свештеник провео, сматрам за дужност своју, са неколико речи бар, да се опростим од вас, захваљујуѣи се на ономе добру, које сте ми за то време учинили.

Видите! Пре шест година и пет месеца ја дођох из Жабља непознат амо, дођох одандѣ, камо ћу се сада опет вратити, дођох послан од внѣше духовнѣ власти своје, да адмннѣстрирам досадању парохнїју моју — и после неколико

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

месеца ја, као непознат пре тога у овоме месту, задобих у толико љубав, пријатељство и поверење ваше, да ме изабрасте за пароха свога. Тако у први мах; а пре две године и осам месеца изабрасте ме и за председника ове црквене општине. Две дакле највише власти у црквеној општини, духовну и административну, вољом и поверењем вашим задобио сам ја. И дочим сам прву сам тражио, другу ми ви понудисте. И та два звања обављајући, наравно, да сам се не коме и замерити морао. Али — и ако се то по некад десило, будите уверени, да нисам никад исто злонамерно чинио, у тој цели, да кога вређам, или му криво чиним, не, то је била само последица дужности моје, па можда је вршење исте доносило са собом и то. И за то мислим, да ће исти у том погледу у толико бар увиђавни бити, да на ме ради тога зажалити неће. Иначе, ако сам коме у незнању учинио оно, што заслужио није, тога молим, да ми опрости, јер то дело моје није хотимично било, у тој намери, да коме шкодим, него је потицало можда отуд, што довољно ошавештен не бејаш. Истина и у том случају ја сам грех учинио, али у незнању, а томе греху сваки смртни мање а више подложен бити мора, јер грешити је човечје, и нико осим Бога јединога без греха не може бити.

Може бити, да сам ја било као парох, или као председник што и завео у овој општини, што ће бити од користи по цркву и општину ову — а може бити, да сам и протврно што томе учинио. У том случају дакле прво задржите, а друго заборавите — јер што је добро ваља да примите, а што је зло, ваља да одбаците, па ма од кога исто долазило.

Некога сам пак можда и за то увредио, што сам као парох своје искао; али — ко олтару служи, ваља од олтара и да се храни. Другога опет одбио сам од себе може бити за то, што сам као председник, вршећи закључке црквеног одбора или скупштине, ишао за тим, да се не оштети добро црквене општине. Но на прво имао сам право, а на друго позивала ме је дужност, и према томе није до мене кривица, ако се шта од кога искало, што његово није било.

У осталом, како у обављању дужности, тако и у друштвеном животу, ја сам свагда тежио за оним, што је добро, што је корисно по цркву, по народ, по општину нашу. А ако нисам могао свагда све и извести онако, како би најбоље по нас било, то знајте, да томе није

сметала моја добра воља, но моја слаба снага. Међу тим ја сам овде задовољно провео шест година и пет месеца, и стекао за то време таквих пријатеља, са којима сам радо и пријатно у лепој речи проводио дане своје.

Ја сам се дакле добро осећао овде, а у колико сте ви пак задовољни били са мном и са мојим свештеничким и председничким радом, то ћете тек после, кад моје место други заузео буде, слободније моћи суд свој о томе донети.

А сада пак, кад ми се ваља од вас растаћи, допустите, да вам као досадањи свештеник и пријатељ ваш према позиву своје зажелим ово:

Да цркву своју свагда истински љубите, с тим уверењем, да ћете у тој љубави и одржању своје као Срби наћи; да крсно име, ако вам стање допусти и друге околности на путу не стоје, сваке године славите, јер то је обележје Србина православног; да патрона цркве ваше никада неславом омаловажите, јер што једна кућа не може, могу више њих, може општина једна — и на послетку, да као познати вредни земљоделци и даље у поштену раду своје мушки истрајете, не остављајући лако ову земљу, коју су вам дедови ваши тако мучно заслужили.

У осталом ви као Срби у овом месту на добру сте гласу са своје народне свести, па настојте за тим, да ту свест и на даље одржите, свест таку, којом ћете и углед цркве своје дићи. А то да учинити можете, нужни су вам добри свештеници и учитељи, свештеници и учитељи савесни, свештеници и учитељи такви, који ће са правом љубави према својој цркви и према своје народу загрејани, свагда у споразуму и заједничкоме раду чинити оно само, што се на корист цркве и народа нашег клонило буде.

А сада опраштајући се с вама који сте овде, молим вас, да кажете моје „збогом“ и онима, који су код куће остали, да кажете свима: били они старији или млађи ваши — с тим уверењем, да ће ми ваша ствар свагда на срцу лежати, сећајући се пријатно онога времена, које сам с вама заједно овде као свештеник провео, и да никад захвалност у мојим грудима угинути неће према ономе месту, које ме је својом вољом за свога пароха некад изабрало.

А сада збогом! Остајте ми сретни и здрави; остајте ми слободни и сваживи; и будите са оним, што вам је Бог дао, задовољни, па дуго на корист своју и народа свога делајући, живили

МИСЛИ И ЧУВСТВА ХРИШЋАНИНА ПРИ НАСТУПАЊУ НОВЕ ГОДИНЕ.

Пишта се на земљи не свршује без воље Божије; Бог свим управља, о свему води бригу, о свему промишљава. Он пушта дажду на земљу, Он заповеда сунцу да сија над добрима и над злима, он храни птице небесне, без Његове воље не спада с главе човекове ни једна влас; на послетку без Његове свете воље и ми сада не ступамо у нову годину живота, као што у то време и многи ближњи наши не прекорачише границе минуле године него одоше са свога земаљскога попршта. Но зашто је Господу богоугодно било једног човека оставити да живи а другог одазвати одавде? То је тајна Његове премудрости, непостижна разуму људском. Нико не зна путеве Божије воље. Ми само знамо и заједно са св. православном црквом тврдо верујемо, да све, што с нама бива, служи на благо наше, јер бива по вољи Божијој, а Бог је благ те не може желети зла својим створовима. Ако је Он преблаг оставио да живи један човек и дао му да угледа ново лето, то може бити е тога, што он не жели смрти грешнику, но даје му времена да се покаје, а може бити и ради тога, да би семе добродетељи, засејано у души тога човека, пустило жиле, дало клице, загушило трње порока и донело свој плод. Но и у првом и у другом случају ваља човеку да се побрине о делима спасења свога и да узалуд не трати Богом милостиво даровање му нове године живота.

Као што нам је неизвесно, зашто је Богу богоугодно било продужити нам живот, тако исто неизвесно нам је и то, какво је Он време одредио за границу нашег живота, коју нико од нас прећи не може: а та неизвесност побуђује човека да се све већом и већом бодрешћу и постојанством брине о делу спасења свога. Свака истекла година, свако ново лето, напомиње човеку, да се и његов рок растанка са земаљским животом приближује, да је и њему све ближи и ближи нов жи-

вот, који није налик на пређашњи. Но да би се човек могао учинити способним да ступи у тај нови живот, неопходно је за раније приправити себе за њ, док нам Бог даје за то времена. На дан новог лета и поучава нас црква речма св. Апостола Павла, како се ваља приправљати за будући живот. Она упућује: „да одбацимо први начин живота старог човека, који се распада у жељама преварљивима, да се обновимо духом ума и обучемо у новог човека, који је саздан по Богу у правди и светињи истине.“ (Еф. 4, 22. 24.)

Онај који се одазива позиву њеном и који поступа сагласно њему, приправља себе за нови живот, о приближивању којег напомиње му све већом и већом силом свако ново лето, и не трати узалуд драгоценог по својој краткоћи времена земаљског живота.

Није без воље Божије било у прошлој години и то, да су неки од нас у свим својим делима или бар у већој чести истих имали успеха и користили се сваком срећом, а други претрпели сваковремене недостатке и невоље. Па на послетку и у овој наступајућој години Бог ће једне подићи и прославити, а друге поразити и бацити у невољу. Но зашто је Богу богоугодно с једнима тако поступати, а иначе с другима, — људи не знају. Православна наша вера говори нам само, да је Бог благ и свет, да нас каткада у љубави Својој кара за преступе, а каткада по неограниченој благодати Својој милује и као милостиви Отац вазда, и награђујући срећом и одузимајући ју и подижући и поражавајући, руководи се јединим само нашим благом, желећи нам да се спасемо. Он нам даје што нам је корисно, и толико колико сваки од нас примити може, но никада не искушава човека више, него што он поднети може.

Имајући таквога свемоћнога и благога покровитеља, заступника и Оца, хришћанин може ступити у ново лето, не бојећи се ничега и не предајући се ни у колико

пред извесношћу будућега. Тврда вера у промисао Божији, који свим и свачим управља и све обраћа на благо човека, измењује ту бојазан у тиху, спокојну радост о Богу, Творцу и Промислитељу, и

испуњује срце човеково благодарношћу за пово даровано лето живота, као за време, у ком ће се боље моћи приправити за нови живот.

(„Русскій Паломникъ.“)

Л. Б.

У ОЧИ РАСПРАВНОГ ЦРКВЕНО-НАРОДНОГ САБОРА.

(Мисли о уређењу свештеничке дотације.)

Још пре 1848. године покренула се расправа међу свештенством о уређењу стања и положаја свештеничког, и једва се о том поче расправљати у цркв. народном сабору 1865. године.

Хвала буди врлим родољубима, бившим посланицима од год. 1865. те тај тежак задатак високим решкриптом од 1868. год. уредише и положише и основ, на којем је сад поред добре и искрене воље и марљивости много лакше стање свештеничко правољано уредити, пошто је томе пут прокрчен и начин показан, јер је заиста био тежак задатак, изнаћи начин, да се српско правосл. свештенство у обиму српске карловачке патријаршије сходно своме положају, уложеном на науку капиталу и труду снабде, а народ не оптерети.

Свака новост, па ма она и најбоља била, у изведењу наилази на тешкоће и препреке; па тако је код народа решкриптуална свештеничка дотација првих година на препреке наилазила; али кад се уведе, тада се без тешкоће и врши.

Па тако по немару ни решкрипт. свешт. дотација по Банату није свуда уведена; многих општина, па на жалост и вароши има, где се свештенство по старом начину наплаћује. Но томе није народ крив, него у првом реду криви су црквени представници, а у другом сами свештеници. Први су криви, што се нису својски заузимали и озбиљно настојавали, да се решкриптуална плата свуда уведе; а други су криви, што су се решкриптуалном платом нашли украћени, и то: где је сам бир осим школе подмиривао решкрипт. плату, па су неприлике чинили и чине при извршењу духовне дужности, особито при венчању и осталом по решкрипту плаћеном свештенству.

Да је настојавано и озбиљне воље било, дзнае би свуда решкриптуална плата, као што

је у архидијезези и другим дијецезама, уведена била.

Ни днаас не би имали свештеници у архидијезези свога пензионог фонда, да се није блажене упомене митрополит и српски патријарх Јосиф Рајачић очински заузео и у својој епархији са свештенством порадио, да тај фонд оснује, те је многим свештеничким удовицама сузе убрисао, и бремене очајања скинуо, док се у осталим епархијама ништа озбиљно није радило, него се и данас чује вапај.

Засведочава то и ова околност: свуд где се за свештеничке етапове (парох. домове) заузимало, тамо су од вајкада подигнути, а где је немар владао и влада, тамо их ни данас нема и т. д.

С тога ако од позваних не буде озбиљне воље било, ма да се најбоље и најцелисходније стање свештеничко уреди, остаће на хартији као и многе уредбе; биће много параграфа и говора, а мало оствареног твора.

При разрезу парохијала треба предходно у виду имати, начин набавке уживљења и стање народа у појединим епархијама; јер друкчије је у равним а друкчије у планинским пределима.

Па као што ни сви чиновници, који су једнаки капитал на науку уложили и по школама равно време пробавили, немају једнаку плату, тако ни свештеници ни по околностима места ни по стању народа не могу једнаку плату, односно приходе имати; као што их и осталих вероисповести свештеници немају. С тога по привреди и заслужн сваком своје. Као што неки веће капитале за науку улажу а мање способности имају, а други сиромашнији са мањим капиталом веће способности набављају, тако при заузећу парохије способнији, примернији треба да заузму боље, а слабији лошије парохије.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Да би се то постигло, треба учитељи богословије поред надзора ректорског при издавању сведоцаба савесно по способности и владању богослова и класу парохије да оцене, коју би консиеторија имала у вид узети и богослове по оцени сведоцбе избору припуштати; при мањим класама парохије боље оцењеним првенство дати.

Свештенике на нижим класама по добу службовања, ако се заслужним покажу, за парохе веће класе постављати, док не постигну прву платежну касу.

Што је пак најнужније, то је изостављено и није у вид узето.

По деоби у 4 класе парохија, свуда је по један парох а ретко по два намењен, јер ретка је општина, која 3000 душа има; па кад се који разболи, ко ће га у парохији заменити, кад је скучен број свештенства? У Срему је лако, тамо су манастири, али у Бачкој и Банату нема болесног свештеника ко заменити.

Па како да се том неудесу помогне?

Као што је у свакој бранжи, тако и код свештенства треба да је.

Сваки који богословију сврши, мора претходно четири године код старих и слабомоћних свештеника за умерену, сабором наређену плату служити (ту се и ђакони подразумевају), једно да се поучи обредима службе и обичајима, а друго да се упозна са околностима и увекба за самосталног пароха; а пре четирогодишње праксе да не може за самосталног пароха кандидован бити. Тим би се избегла оскудица у свешт. помоћницима и сваки би извежбан био кад самосталан парох постане и не би из капута чекао и тражио прву класу парохије, да га неизвежбаног у свештенослужећим дужностима упућује учитељ и црквењак. — Друго, с тим би своју способност показао, коју класу парохије према богословској сведоцби заслужује.

На навод г. Даниловца у 7. §-у нацрта за уредбу свештеничке дотације: „Чим једна парохија на 3200 душа порасте, има се иста у две парохије II. разреда поделити“ — примећујем, да није сходно код једне цркве два дјелствителна пароха имати. Као што је у једној епархији један епископ а не два; у жупанији један жупан а други поджупан; у срезу један наредолгабиров а други солгабиров и т. д., тако и код једне цркве имао би само један дјелствителни парох постојати а не два; јер иначе би

завладао стари неред, кад би се два управитеља код једне цркве поставила. С тога по рукоположењу старији нек је дјелствителан парох и управитељ а други млађи, супарох или парохов заступник.

У решкрипту од 1868. год одређене су парохијске класе у свима општинама, али што је најважније, није сталан кључ за прирез парохијала донесен; него је остављено општинама, да оне саме са обзиром на сиротињу то уреде, и тим је сваке године при разрезу парохијала отворен пут распрама, свађи, саблазни, тужбама; а тако исто није стално наређен ни еквивалент за обиталиште пароха, но остављено је да се парох са општаном погађа. О том ћу своје немеродавно мњење други пут навести, него да пређем на примедбе г. Даниловца где између осталог о свештеничкој дотацији вели (види броширу: „Српски свештеник“): „Наше свештенство не може бити незадовољно са количином својих берива, по којој је најмања награда 750 фор., која кад се упореди са беривом чиновника код котарских области, то се види, да су пароси на парохијама најниже класе *онако исто ако не и боље доширани него поменути чиновници.*“

Ово је погрешно упоређење Котарски или судски чиновник, који је права свршио или толико исто по скамијама провео као и свршени богослов, није дотиран са 750 фор., но надсолгабиров, солгабиров, срески судица и подсудица поред плате са приходом изилази до 1600—2000 фор.; нижи пак чиновници са четири или шест гимназијалних, реалних или грађанских разреда, не могу се са квалификацијом свршених богослова сравнити. — Друго, православни свештеник је уједно породицом оптерећен као супруг и родитељ, па нити може нити приличи да своју породицу због оскудице пренебрегне. Кад би свештеник усамљен био, или као и сваки јеромонах, игуман, бесплатну послугу, извоз, спремљену богату трпезу, огрев и сва потребна имао, тада би се задовољио и доста би му било 4—500 фор. годишње; али са 750 фор. не даје се са породицом живити, а још мање децу васпитати.

Светован свештеник треба да је као светило, молитвеник и учитељ народни најмање са 1000 фор. дотиран, као што су и осталих вероисповести пароси дотирани; јер празан стомак гони у просјачину.

Не би умесно било ни парохијске сесије под аренду давати и новац у архиђијецезалну касу уносити, да се плате свештеничке у један склад доведу; јер би то велике трошкове за надзорнике, рачуновође, канцеларије и друге чиновнике проузроковало, а не би од велике користи било. Парохијске сесије поред надзора пароха као доживотног уживатеља, непрестаним, без одмора земље (т. ј. без угара) усевима, нејубрењем изнурене су, а шта би од њих било, да се под аренду страним издају! Највеће користи би вукли чиновници постављени око манипулације тих парохијских сесија.

Парохијске су сесије својина оних месних парохија, којима су при деоби земље у припомоћ дате, да их месни пароси доживотно уживају; па огузимати приходе од тих помесних парохијских сесија и пренашати их у планинске пределе, било би неправедно; као што би неправедно било, оду имати од појединих цркв. општина фондове и пренашати их на сиромашније цркв. општине. Зар су парох. општине криве, што се и друге општине при деоби земљишта нису постарале набавити парохијске сесије?

По решкриптуалном опредељењу, плата свештеничка народ не оптерећава, јер ако мање не плаћа него што је по старом плаћао, више не плаћа.

Да видимо у колико је народ оптерећен парохијском решкриптуалном дотацијом

I. У Архиђијецези.

Архиђијецеза по шематизму од 1878-е године*) броји 137.181 правосл. душа — 28.670 брачних пари — 24.041 кућа и 137 парохија; и тако: рачунајући по 50 кр. по души, износи од 137.181 душе 68.590 ф. 50 кр; подељено на 137 парохија, износи на сваког пароха 500 ф. 67 $\frac{1}{2}$ нов.

Да видимо износ од брачних пари по 2 ф. од пара. Брачних пари: 28.670 $\times$ 2 = 57.340 ф., и тако до 68.590 ф. не достају 11.250 ф., које би се прирезом на земљу имало надокнадити, да сваки парох у 137 парохија добије 500 ф. или 4-те класе плату.

Да видимо сумарни износ од 68.590 ф.

*) Год. 1878. издао је „Шематизам источно-православне митрополије у Аустро-Угарској“ вредни бивши Незвињски свештеник г. Стеван Болманац, који је сада парох у Србији.

колико би спадао на поједине куће, да се сваки парох у 137 парохија са 500 ф. подмири.

У Архиђијецези има правосл. кућа 24.041: 68 590 = 2 ф. 64 $\frac{1}{2}$ нов., спадало би на сваку кућу.

Да л' је народ тим оптерећен? —

II. Епархија Бачка.

Епархија Бачка броји: 120.882 правосл. душе; — 25.688 брачних пари; — 20.740 кућа, 94 парохије.

На 120.882 душе по 50 нов. износи: 60.441 ф.: 94 = 642 ф. 99 $\frac{3}{4}$ нов. на сваког пароха.

На 94 парохије по 500 ф. износи 47 000 ф., и тако по 50 нов. од душе, од 60.441 ф. преостаје 13.441 ф.

По брачним паровима 25.688 $\times$ 2 = 51.376 ф. За 94 пароха по 500 ф. = 47.209 ф.; од брачних парова преостаје 4.167 ф.

Од 20.740 кућа на сваку кућу би спадало, да се постигне сума од 47.000 ф. = 2 ф. 26 $\frac{3}{4}$ н.

III. Епархија Будимска.

Епархија Будимска броји: 19.720 душа — 4036 брачних пари — 3040 кућа — 47 парохија.

По 500 ф. за сваког пароха, потребно је 23.500 ф. — а од 19.729 душа износи тек 9864 ф. 50 н., подељено на 47 парохија износи 209 ф. 87 $\frac{1}{2}$ нов., не достаје 13.635 $\frac{1}{2}$ ф.

По брачним паровима од 4036 по 2 ф. = 8072 ф., не достаје 15.428 ф. Да се подмири сума од 23.500 ф., на сваку би кућу дошло = 3040: 2350 = 7 ф. 42 $\frac{3}{4}$ нов.

То је много, али према броју душа сувишне су парохије; при том пак у Будимској дијецези плата многих свештеника фондовима се месним подмирује.

IV. Епархија Вршачка.

Броји: 129.582 душе — 29053 брачних пари — 20.648 кућа и 102 парохије.

По 50 нов. по души од 129 582 душе износи 64.791 ф.

За 102 парохије по 500 ф. за сваку, износи 51.000 ф., и тако од целокупне св. те душа преостаје — 13.791 ф.

По брачним паровима 29.053 $\times$ 2 = 58.106 ф. и тако од 51.000 ф., преостаје 7.106 ф.

На сваку кућу би дошло од 20 648 кућа = 2 ф. 42 $\frac{1}{10}$ нов.

V. Епархија Темишварска.

Броји: 150.776 душа — 31 420 брачних пари — 25.319 кућа, 121 парохију.

Да се подмири сума од 500 фор. на 121 парохију, потребно је 60 500 фор.

По 50 нов. по души, од 150776 душа добија се 75 388 фор. и тако по одбитку 60.500 фор., преостаје 14.888 фор.

По 2 фор. од брачног пара $31.420 \times 2 = 62.840$ фор., престаје 2340 фор.

На сваку кућу спадало би 2 фор. $14\frac{1}{3}$ нов.

VI. Епархија Горњо-карловачка.

Броји: 253.471 душу — 46136 брачних пари — 21.782 куће и 137 парохија.

За 137 парохија по 500 фор. треба: 68 500 ф.

По 50 нов на душу од 253471 душе износи 126.735 фор. 50 нов, и тако од 68 500 фор. преостаје 58.235 фор. 50 нов.

По брачним паровима од 46.136 брачних пари по 2 ф. = 82.272 фор., преостаје 13 772 ф. —

На сваку би кућу дошло 3 фор.

VII. Епархија Пакрачка.

Броји: 100.098 душа — 103 парохије, по 50 нов. по души = фор. 50.049.

Трошак за 103 парохије по 500 фор. = 51 500, не достаје 1.451 фор, које би се још са $2\frac{1}{2}$ нов., и то са $52\frac{1}{2}$ нов по души парохијал подмирио.

Па да ли је народ оптерећен? —

И тако по сумарном прегледу, у обиму српске патријаршије има:

	ДУША	За парохију IV. или најмање класе по 50 кр. од душе	Број парохија	По 500 ф. за сваког пароха износи	Преостаје од 50 н. по души	Недостаје	ПРИМЕДБА
У Архиепископату	137.181	68 590 ф. 50 н.	137	68.500 ф.	90 ф. 50 н.	—	—
У Епарх. Бачкој	120.882	60.441 ф. — н	94	47.000 ф.	13.441 ф.	—	—
У Еп. Будимској	19 729	9.864 ф. 50 н.	47	23 500 ф.	—	13.655 ф. 50 н	Тамо постоје многи фондови
У еп. Вршачкој	129 582	64.791 ф. — н	102	51 000 ф.	13.791 ф.	—	—
У еп. Темишварској	150.776	75.388 ф. — н	121	60.500 ф.	14.888 ф.	—	—
У еп. Г. Карловачкој	253.471	126 735 ф. 50 н.	137	68 500 ф.	58.235 ф.	—	—
У еп. Пакрачкој	100.098	50.049 ф. — н.	103	51.500 ф.	—	1.451 ф. — н.	—
Целокупна свота у карловачкој српској патријаршији	911.719	455.859 ф. 50 н.	741	370.500 ф.	—	—	види ниже

Из чега се јасно види, да у српској патријаршији односно у седам дијецеза од 911 719 душа по 50 нов. по души износи приход 455 859 фор. 50 нов.

Рачунајући 741 парохију по 500 фор. сваком пароху, износи расход 370.500 фор.

По обитку расхода од прихода преостаје 85.359 фор.

А том би се сумом од 85.359 фор. могли са 500 фор. још 170 пароха подмирити.

Да ли је народ оптерећен, да му се јастуци испод главе морају продавати?!

И тако од сваке 1000 душа долази парох са 500 фор. — Кад се пак узме, да постоје парохије од 1200 душа са IV. платежном класом од 500 фор, то преостаје од 50 нов. по души 100 фор — По количини душа има се и плата о-пределити не прелазећи више од 50 н. од душе: —

По моме миљењу имале би се парохије на овај начин поделити:

На парохије I. класе са 1000 фор., где је број душа преко 2000. Од сваке даље 1000 душа придодати пароху супароха и узети за мерило супарохове плате количину душа; н. пр. на 4000 душа 1 парох и 1 супарох сваки са 1000 фор. плате; на 3000 душа 1 парох са 1000 фор. и супарох са 500 фор.

На парохије II. класе са 800 фор., где општина броји 1600 душа; од 3200 имале би се две парохије са II. кл. поставити; у општини од 3500 1 парох I кл. и супарох III. кл. 700 фор. —

Парохије III. класе састојале би се из 1400 душа са 700 фор.

А од 1000 до 1300 душа имала би бити парохија IV. класе са 500 фор.

Општине испод 100 душа, ако желе засебног пароха имати, морале би из своје сопствености терет уплате парохијала до 500 фор. на себе узети, иначе имале би се другој најближој општини прикључити, које ни најмање не би православљу шкодило. Кад може у Босуту и Рачи у Срему поред две цркве један парох бити, и у Грабовци и Витојевци, што се не би Бајша и Риђица у Бачкој, Бир, Толвадија, Теш, Мали Гај, Шурјан, и т. д. у Темишварској дијецези другој парохији придружили? Не унапређује православље многобројно свештенство, које се са оскудицом и невољом бори, но угледно и ваљано свештенство; а мање општине боље ће похађати цркву кад им пожелани свештеник дође, јер се не моли Богу звонима и цалењем свећа, а празном без народа црквом.

У осталом, како по свештенство тако би и по народ права благодет била, кад би се из свију седам дијецеза, по околностима места, било половина по душама половина по имању, или по брачном пару и имању, или по кућама

1890.

и имању порезани парохијал. политичком влашћу купљени у једну дијецезалну касу уз надзор цркв. председатељства уносио, и из касе све свештенство сваког месеца или три месеца наплаћивало

По свештенство би било права благодет, јер свештеник не би због своје плате са цркв. председништвом у додир и неприлику долазио, тужкао се и за скут се полит. властима хватао, те мољкао, да му парохијал истерају; а од консисторије помоћи чекати, то врло дуго траје. По цркв. општину би благодет била: што би свога свештеника испод утицаја и притиска избавила те би независног свештеника, слободног и правог саветника у свакој околности имала. Па у место што би се приход од издатих под најам парохијских сесија у једну касу стицао и поделио, много је пробитачније и лакше, кад би се по предизложеном рачуну парохијски доходак од 85 359 фор. на сиромашније парохије поделио.

Свако признање и хвала г. Даниловцу, што је броширом „Српски свештеник“ многе неуредности и зла, тако рећи: право стање наше цркве предочио у родољубивој намери, да се наше свештенство правоваљано уреди и свако зло од народа одклони.

Једино поуздање имамо у пријатеље наше српске цркве, једине светиње и спас тељке српског народа, да ће се по родољубљу беспристрано на цркв. народном сабору својски заузети, да се један пут чуварима српске светиње, српским свештеницима стање по потреби и позиву уреди, од неприлика обезбеди и туђег уплива и потчињености избави, како и на пољу црквено-народном независно одрешеним рукама радити могло.

1/2 1/2 ит.

Е Е Л Е Ш К Е.

(Саборски одбор) држао је 21. и 22. децембра 1890 под председништвом св. патријарха Георгија своје седнице, у којима су свршени само најпренижни предмети. Седнице саборског одбора продужиће се у другој половини овога месеца. Саборски одбор решио је у овај мах између осталог ово: Узет је на знање извеш-

тај, да је рачунарски саветник Сеге прегледао све фондовске књиге и да их је у реду нашао. Министарство је тај преглед наредило према праву највишега надзора, које државној власти припада — Хрватска земаљска влада тражила је, да јој се одобри свога од 33.974 фор. 34 н. ради допуне дотације парохијског свештенства за горњо-карловачку епархмју, пошто

се тај остатак парохијала за год. 1882-1888. није могао сакупити. Одлучено је, да се ово препоручи сабору, а хрв зем. влада да се умоли, да строго истерује парохијал. — Стављена је у течај плата новим професорима богословије. — Одобрен је трећи квинквенал професору горњо-карловачке препарандије Петру Радуловићу и катихети Манојлу Грбићу. — Извештаји административних одбора бачке и вршачке епархије узети су на знање. — Ради оправке резиденције епископске у Пакрацу изашиле се члан саборског одбора Павле пл. Јеремић, да извиди потребне оправке и да према томе прорачун састави. — Молба административног архијидејезалног одбора, да се установи место протоколисте, који ће уједно бити и архиввр — поднеће се сабору на решење. — Узет је на знање извештај члана дра Тодора Недељковића о предаји фондуса инструктора архијидејезалне карловачке У погледу непокретнина спровешће се поправке у новој грунтовници. — Узет је на знање извештај, да су уведени у звање нови благајник Јован Симеоновић Чокић и први књиговођа Владимир Јовановић. За привременог помоћника књиговодства нар. фондова изабран је Јован Токалић из Сентомаша, а задржан је такођер привремено на годину дана досадањи одирачник тог звања Стеван Павловић. — Узет је на знање и извештај темишварске епарх. консисторије, да су у име откупа регалног права добили: темишварска епархија 20.000 фор., манастир Бездин 20.000 фор. и ман. Сент-Ђурађ 18.000 фор. — Подељене су стипендије богословске од годишњих 120 ф. Добило је стипендију 50-торица богослова. — Издао је око 30.000 фор. зајмова. — Пошто је сабор за буџет дао индемнитет до 1. маја 1891., то је одређено, да за годину 1891. има важити установљени буџет од године 1890.

(О светој Гори Атонској) држао је не давно др. Р. Хаваас предавање у угарском географском друштву. Света Гора је полуострво, 45 километара дугачко а 7 широко. На крају полуострва диже се брдо Атос, које је 1935 метара високо. Полуострво атонско пуно је манастира и калуђера, по томе се и зове Света Гора и сачињава као неку врсту манастирске републике. Ко хоће опширно да сазна стање, поведет и знаменитости Свете Горе, нека набави и чита књигу: „Света Гора Атонска. Израдио АЕ Митрополит Михаил. Издање и штампа А.

Пајевића у Н Саду, 1886. Цена 60 новчића.“ Из предавања дра Хавааса саопштавамо за сада само неке податке. На Св Гори има 21 манастир и силних пустињачких ћелија и скитова, у којима је до 1000 калуђера и 2000 световњака т. ј. занатлија и слугу. Св. Гора има свој давнашњи устав, који се строго одржава; а тако исто и своју самосталну управу. Турска влада не меша се у калуђерску управу, него се задовољава тиме, што јој се плаћа годишње поприлична свота пореза. Калуђери су сви православне вероисповести. На Св. Гори Атонској са свим је искључен женски пол, шта више и код самих животиња. Манастири имају богате књижице, у којима је преко 5000 разних рукописних листина, које представљају знамениту књижевно-историјску вредност. У манастирима влада особити ред, чистота, ванредна вредноћа и безусловна послушност према старешинама.

(Митрополит сарајевски г. Ђорђе Николајевић) издао је, поводом неких нападаја због штампања црквених књига, у званичном духовном листу „Добро-босанском Источнику“ ову изјаву: „Неки необавјештени дописници, а ваљда и моји противници, настоје да пискарањем по новинама оцрне мој карактер, моју нарав и моју радњу. Ја се не осврћем на те новинарске нападаје, моја је савјест чиста; мој је досадањи рад припознат и награђен не само од царева руских, и од епископа далматинских, и од народа колико православног, толико и од католичког, који није фанатичким духом задахнут. Ја држим, да је боље имати црквене књиге штампане ма и владиним трошком него ли цркве држати затворене без црквених књига. И прије су се штампале црквене књиге и у Бечу, и у Будиму, па нико томе раду никаква приговора учинио није; а сад се подиже граја противу црквених књига, које се штампају у Сарајеву, по неизмењеном руском типу, а са знањем цариградске патријаршије и св. синода, и под најстрожијим надзором мојим и мојега одбора, у коме су сваки дан четири свештеника присутна Презирући несумјесне прекоре у погледу новинама српским, руским и србијанским, пригрлио сам циљ, који ће нашем православлу већу корист донијети и њега од пропасти сачувати. Настану ли пак тешка времена, будите увјерени сви ви букачи, да ћу за обрну своје православне вјере, своје српске народности и православне цркве знати и своје

достојанство жртвовати. — У *Сарајеву* 11. новембра 1890. Дабро босански митрополит: *Ђ. Николајевић*, с. р.“

(Ко лико речи и слова има у библији) Један ревносни читалац слова божја потрудио се да израчуна колико има стихова, речи и слова у библији, и постигао је овај резултат: У библији има 31.173 стиха, 773 692 речи и 3,566.480 слова (т. ј. писмена). Реч „Јехова“ (Бог) долази у библији 6.855 пута, реч „и“ 46.277, а реч „Господ“ 1855 пута.

(За мандатара горњо-карловачке епархије) именован је св. патријарх протосинђела г. *Платона Телечког*, који је 29. децембра 1890 отишао у *Плашки*, да тамо прими управу над поменутом дијецезом.

(Дар српског краља *Александра манастиру Раваници*.) Јављају нам из *Фрушко-горског манастира Раванице*, да је тамо дошао 12. децембра о. г. архимандрит и професор богосовије *Фирмилијан*. те је донео у спомен 500-годишњице видовданске манастиру Раваници, где почивају свете мошти српског цара *Лазара*, *леи дар од српског краља Александра*, а то је богато украшен *злашан крст*, који представља вредност од 250 дуката т. ј. око 1500 фор. Нека је хвала и слава младом и узвишеном владоцу српском, што је тако богато обдарио ову нашу српску задужбину!

(Избор противог капелана у *Н Саду*) 3. јануара о. г. бирала је српска црквена општина новосадска протопресвитерског капелана. Избору су принуштена три кандидата: *Мих Мишић*, свештеник, и свршени богослови: *Петар Костић* и *Ст. Кодић*. *Мишић* је добио 68 гласова, а *Костић* 53 гласа. Пошто ни један кандидат није добио две трећине гласова, то ће консисторија о овом избору решити.

(Духовни часопис „Хришћански Весник“) који у Београду већ 12 година излази, опет је у опасности са својим опстанком. Уредник истога листа, г. прота *Алекса Илић* у XI. и XII. свесци од год 1890 изјављује, да ће због немара претплатника и многе дужне претплате од нове године бити најпосле принуђен да издаје лист на свој рачун на пола табака месеч-

но. Међу тим, „ако дужници измире што имају давати, наставиће издавање и уређивање листа по досадањем. У противном случају мораће од нове године прихватити се оног правца и начина, који буде могућан да се лист одржи.“

(Манастири и калуђери у Русији.) По извештају главног прокуратора руског св. синода, има у Русији до 673 манастира, међу којима је 469 за мушке, а у том броју 60 архијерејских домова, 4 лавре, 230 државних и 175 самоуправних манастира. Међу државним мушким манастирима је 7 ставропигијалних (ставропигија је манастир, који је под непосредном управом св. синода), 45 прве класе, 62 друге и 115 треће класе. Женских манастира има 202. — Монашких лица има 6.950 мушкараца и 6.289 женских; послушника 4.711, а послушница 16.865. Укупни број свију, који припадају монашком чину и који се спремају за исти, износи 1.661 мушких, 22.974 женских, свега 34.635.

(„*Katolički List*“) Др. *Анте Бајер*, који је више година уређивао црквени лист „*Katolički List*“, одступио је од уредништва, а за новог уредника именован је др *Јосип Воловић*. Поменути лист излази у *Загребу* већ 41 годину.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

(Молимо поштоване писце, уредништва српских листова и издаваче књига, да нам своја издања на *уриказ* достављају. Молимо тако исто славна уредништва, да нам своје листове у *замену* шаљу.)

Парохіалникъ, сирѣчь Тревникъ на всѣхъ парохійскѣхъ потребахъ од Архимандрита фирмилијана. Може се добити код издавача *Витомира Марковића* и *Павловића* трг. или у *књижари Валожића* у Београду. Ова књига има 34 табака. повезана је у *кожи* и по формату *веома* је згодна за употребу у *парохији*. У њој ће свештеник наћи „*чин*“ за сваку потребу. — Цена је 12 динара или 6 фор. а. вр. — Такву *гвигу* издао је пре неколико година и честити *парох иришки*, г. *Васа Николајевић*, а под *насловом*: „*Чини ѿсвѣщенїа*“ и т. д.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОШТОВАНОЈ ГОСПОДИ СУРАДНИЦИМА „СРПСКОГ СИОНА.“

Умољавамо поштовану господу писце и сураднике овога листа, да нам своје умне производе и у опште све рукописе шаљу чисто, читко, разговетно и само на једној страни хартије написане. Нечитки, збијени и на обе стране хартије писани рукописи задају велике муке и уреднику и слагачима, те често, поред све пажње, не могу да се избегну погрешке. С тога се надамо, да ће господа писци ради свог рође-
ног интереса нашу молбу испунити.

Уредништво „Српског Сиона“.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НА ДУХОВНИ ЧАСОПИС

„СРПСКИ СИОН“

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНУ ПРОСВЕТНУ И АУТОНОМНУ ПОТРЕБУ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

Одавна се у нас осећала прека потреба једног духовног часописа који би служио као званичан орган за црквену књижевност и народно-автономне ствари у нашој српској митрополији карловачкој. Такав лист био би јака полуга за развитак и унапређење наше сиромашне духовне књижевности, као и за учвршћење народно-автономног живота наше цркве и школе.

Чинили су се истина још од пре двадесет година на све до сада, разни покушаји, да се тој потреби задовољи, те је у то име поникло неколико црквено-просветних листова, као „Весела“, „Истина“, „Глас Истине“ и т. д. Но сви ти покушаји нису могли постићи жељене цели нити показати довољна успеха, јер сва та књижевна подухва због слабе материјалне потпоре нису могла дуго опстати, него мораше угинути. Сви ти листови вршили су своју дужност, неки краће неки дуже време, али подлегаше најпосле у борби са немаром наше читалачке публике. Тако је морао престати крајем прошле године и потоњи такав лист, „Глас Истине“, који је седам година истрајао у непрекидној борби за свој опстанак. Но на мутном небу наше црквене књижевности почели су се разилазити облаци, те се заче ведрити.

Водећи озбиљну бригу о нашим црквено народним потребама наш највиши духовни форум — Свети Синод решио је не давно, да се за нашу онострану српску Митрополију оснује један угледнији недељни црквено-просветни орган, и оставио је Његовој Светости патријарху српском Георгију, да ту велеважну одлуку по свом најбољем увиђењу изведе и оствари.

Његова Светост, патријарх српски Георгије Бранковић извршио је поверену му од светог Синода задаћу, те је одлучио, да се установи и створи нов духовни часопис под именом „Српски Сион“, који ће недељно излазити од нове године 1891-ве и који ће бити званичан орган српске православне Митрополије Карловачке за црквено-просветне и автономне потребе наше.

Његова Светост, патријарх Георгије као власник „Српског Сиона“ поверио је уређивање тога новог листа дојакошњем уреднику „Гласа Истине“ Сави Петровићу у Н. Саду, а накладу и штампу листа предао је досадашњој власници „Гласа Истине“, издавачкој штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

„Српски Сион“ саопштаваће званичне **наредбе и окружнице** од онштег и важнијег значаја, **огласе, стечајеве** и т. д. свих наших нижих и виших **автономних народно-црквених власти**, као и **извештаје о раду** тих автономних власти, а **расправљаће** и **питања**, која се тичу нашег **црквено просветног и народно-автономног живота**. Осим тога биће задатак „Српског Сиона,“ да доноси **чланке, расправе и вести**, које спадају у **црквену књижевност**; а **паћи ће вазда у њему места и одабране црквене проповеди и беседе, хришћанска поука, животописи знаменитих људи**, који су стекли **заслуге за цркву и школу**, а уз то и **историјске старине и листине** и т. д.

С **благословом светог Синода** а под **моћним окриљем и заштитом Његове Светости Патријарха Георгија** **покрећемо** ево у **име Божије овај нови духовни лист** и **излазимо** пред српски свет с **позивом и молбом**, да **вољно прихвати и претплатом** **потпомогне** ово **корисно подузеће**. Нарочито **позивамо** наше српске **православне црквене општине и свештенство**, да се **обилато одазову претплатом**, јер је њима и њиховим **потребама највише и намењен овај црквено-народни орган**.

Опробане наше **књижевне снаге** и све, који **осећају у себи позива књижевничког, молимо**, да нам **својим умним радовима притеку у помоћ** да бисмо лист овај **могли подићи на ону висину**, на коју **ваља да се погне** према **данашњем еувременом стању просвете**. Надамо се, да ће сви наши **учени свештеници својски прионути**, да се **та цел постигне**.

Ваља нам **исповедити**, да ћемо **достојанство и узвишеност овог народно-црквеног гласила** **свагда искрено и савесно чувати**. У **свему ће нас руководити хришћанска љубав озбиљност и објективност**, а **чуваћемо лист од заједљиве полемике и страсне преширке**.

Цена је листу: за **Аустро Угарску, Босну и Херцеговину** на **годину 4 ф.**, на **по године 2 ф.**, а на **четврт године 1 ф.** За **стране земље** на **годину 5 ф.**, а на **по године 2 ф. 50 н.** Из **Србије** прима претплату **књижара В. Валожича у Београду**.

Претплата и огласи шаљу се **накладној штампарији А. Пајевића у Н. Сад** (у **Дунавској улици**).

Рукописе и све што се **уредништва тиче**, ваља **слати уреднику Сави Петровићу, актуару „Матице Српске“ у Новоме Саду**.

У **Новоме Саду 3. јануара 1891.**

УРЕДНИШТВО И ИЗДАВАТЕЉСТВО „СРПСКОГ СИОНА.“

Овај први број „СРПСКОГ СИОНА“ **штампан је у 2500. егз. и разаслат је на углед свима српским православним црквеним општинама и парохијским званима** како у **Архијерејској карловачкој**, тако и у **свих осталих шест дијецеза**. Даље је **послат свима који су до јако икад држали Глас Истине**, **народним посланицима на црквено-народном сабору нашем и многим одличним члановима народа нашег**. Други број **слаће се само онима од којих претплата стигне, или који се пријаве да желе држати овај лист**.

ИЗДАВАТЕЉСТВО „СРПСКОГ СИОНА“.

„Српски Сион“ **излази сваке недеље на великом табуку**.
Цена му је: За **Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину** на **годину 4 фор.**, на **по године 2 фор.**, а на **четврт године 1 фор.** За **стране земље** на **годину 5 фор.** Из **Србије** прима претплату **књижара В. Валожича у Београду**.
Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи шаљу се **накладној штампарији А. Пајевића у дунавској улици, а рукописи уреднику Сави Петровићу у Нови Сад**.
За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.
Рукописи се не враћају.